

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.5.27
KOM(2011) 299 galutinis

2011/0132 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

**kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 1999/31/EB įtraukiant specifinius atliekomis
laikomo metalinio gyvsidabrio saugojimo kriterijus**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Reglamento (EB) Nr. 1102/2008¹ 2 straipsnyje nustatyta, kad metalinis gyvsidabris iš keturių pagrindinių šaltinių laikomas atliekomis ir šalinamas žmonių sveikatai ir aplinkai saugiu būdu. 3 straipsnyje nustatyta, kad, nukrypstant nuo Direktyvos 1999/31/EB² 5 straipsnio 3 dalies a punkto, metalinis (skystas) gyvsidabris gali būti laikinai arba nuolat saugomas tam pritaikytose druskos kasyklose arba giliai po žeme esančiose kietų uolienų formacijose, arba laikinai gali būti saugomas tam skirtuose antžeminiuose įrenginiuose. 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tokioms saugykloms taikomi reikalavimai ir metalinio gyvsidabrio priėmimo kriterijai priimami Direktyvos 1999/31/EB 16 straipsnyje nurodyta komitologijos tvarka iš dalies keičiant Direktyvos 1999/31/EB I, II ir III priedus.

Saugojimo prievolė (taip pat ir eksporto draudimas pagal reglamento 1 straipsnį) įsigaliojo 2011 m. kovo 15 d.

Siekdama parengti tinkamą pasiūlymą dėl saugojimo kriterijų Komisija (Aplinkos GD) užsakė, kad „BiPRO GmbH“ atliktų tyrimą „Metalinio gyvsidabrio šalinimo įrenginių reikalavimai ir metalinio gyvsidabrio priėmimo kriterijai“. Galutinė ataskaita paskelbta 2010 m. balandžio mėn.³

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS REZULTATAI

Remdamasi šio tyrimo rezultatais ir kitais šaltiniais, Komisija parengė pirmą kriterijų projektą (kaip darbinį dokumentą) ir 2010 m. birželio mėn. pateikė valstybių narių ekspertams, kad jie iki 2010 m. rugsėjo 3 d. pateiktų savo pastabas.

Per šias konsultacijas paaiškėjo, kad, norint nustatyti tinkamus ir žiniomis pagrįstus nuolatinio metalinio gyvsidabrio saugojimo nuolatinėse saugyklose reikalavimus, reikia plačiau ištirti, kaip metalinį gyvsidabrį veikia nuolatinis laikymas požeminėse saugyklose.

Tačiau Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybių narių ekspertais, toliau rengė metalinio gyvsidabrio laikino saugojimo kriterijus. Prie nuolatinio saugojimo kriterijų klausimo bus grįžta, kai tik bus pagerinta žinių bazė, atsižvelgiant į informaciją iš valstybių narių, kurios turi galimybę sukurti tokio saugojimo pajėgumus ir šiuo metu atlieka nacionalinius aplinkos saugos vertinimus.

Remiantis per pirmąsias konsultacijas gautomis pastabomis, peržiūrėtas darbinis dokumentas aptartas neoficialiame 2010 m. spalio 6 d. susitikime su atliekų ir gyvsidabrio ekspertais.

Atsižvelgus į papildomas pastabas ir padarius tam tikrus pakeitimus, dokumentas pateiktas aptarti (nebalsuojant) Derinimo su mokslo ir technikos pažanga komitetui, 2010 m. gruodį

¹ 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1102/2008 dėl metalinio gyvsidabrio ir tam tikrų gyvsidabrio junginių ir mišinių eksporto uždraudimo bei metalinio gyvsidabrio saugaus saugojimo (Tekstas svarbus EEE), OL L 304, 2008 11 14, p. 75.

² 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų, OL L 182, 1999 7 16, p.1.

³ Tyrimą rasite interneto svetainėje <http://ec.europa.eu/environment/chemicals/mercury/>.

įsteigiam pagal Direktyvą 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų. Nors viena valstybė narė abejojo dėl priežiūros procedūros, o į kitų dviejų pastabas dar reikės atsižvelgti pataisytame variante, dokumentas visiems susirinkusiems buvo priimtinas.

Šio darbinio dokumento turinį su pirmiau minėtais pakeitimais Komisija perkėlė į teisėkūros dokumentą – Komisijos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl konkrečių atliekomis laikomo metalinio gyvsidabrio saugojimo kriterijų, projektą. Šis direktyvos projektas 2011 m. vasario 11 d. dar kartą pateiktas pervadintam Direktyvų dėl atliekų pritaikymo prie mokslo ir technikos pažangos bei įgyvendinimo komitetui, įsteigiam Direktyvos 2008/98/EB 39 straipsniu, balsuoti rašytine procedūra. Projekte buvo nuoroda į atitikties lenteles, kurias turi sudaryti valstybės narės. Kadangi pagrindiniame teisės akte (Sąvartynų direktyvoje) tokios nuorodos nebuvo, laikyta, kad netinkama tokią nuorodą daryti teisės akte, kuriuo ji keičiama. Todėl dėl pataisyto projekto varianto 2011 m. kovo 7 d. vėl turėjo būti balsuojama raštiška procedūra.

30 dienų balsavimo laikotarpio pabaigoje (2011 m. balandžio 5 d.) kvalifikuotoji dauguma nebuvo surinkta (241 balsas už, 75 prieš, 29 susilaikę).

Todėl, remiantis Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką, 5a straipsnio 4 dalimi, pasiūlymas dėl priemonių, kurių turi būti imtasi, turi būti pateiktas Tarybai.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Kaip numatyta pasiūlyme, Sąvartynų direktyvos I, II ir III priedai kiekvienas atskirai bus papildyti skirsniu su konkrečiais reikalavimais dėl metalinio gyvsidabrio saugojimo. Direktyvos ir jos priedų struktūra lieka nepakitusi.

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 1999/31/EB įtraukiant specifinius atliekomis laikomo metalinio gyvsidabrio saugojimo kriterijus

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 191 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus įstatymo galią turinčio teisės akto projektą nacionaliniams parlamentams,

laikydamosi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Reglamente (EB) Nr. 1102/2008 numatyta, kad nukrypstant nuo 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų⁴ 5 straipsnio 3 dalies a punkto, atliekomis laikomas metalinis gyvsidabris tinkamose talpyklose gali būti ilgiau kaip vienerius metus laikinai saugomas arba nuolat saugomas tam tikrų tipų sąvartynuose.
- (2) Atliekomis laikomo metalinio gyvsidabrio saugojimas jau reglamentuojamas Sąjungos teisės aktais dėl atliekų tvarkymo.
- (3) Atliekomis laikomas metalinis gyvsidabris gali būti iki vienerių metų saugojamas gavus leidimą pagal 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas⁵ 23 straipsnį.
- (4) Įrenginiams, kuriuose metalinis gyvsidabris saugomas ilgiau nei vienerius metus pagal Reglamento (EB) Nr. 1102/2008 3 straipsnio 1 dalį, taikomos Direktyvos 1999/31/EB ir 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimo 2003/33/EB, kuriuo pagal Direktyvos 1999/31/EB 16 straipsnį ir II priedą nustatomi atliekų priėmimo į sąvartynus kriterijai ir tvarka⁶, nuostatos.
- (5) Tai pirmiausia reiškia, kad visiems metalinio gyvsidabrio saugojimo ilgiau nei vienerius metus įrenginiams reikia leidimo pagal Direktyvos 1999/31/EB 7, 8 ir 9 straipsnius ir kad jiems taikomi tos direktyvos 12 straipsnyje nustatyti kontrolės ir

⁴ OL L 182, 1999 7 16, p. 1.

⁵ OL L 312, 2008 11 22, p. 3.

⁶ OL L 11, 2003 1 16, p. 27.

stebėjimo reikalavimai, o jei tai požeminė saugykla – dar ir Sprendimo 2003/33/EB A priedėlyje nustatyti saugumo įvertinimo reikalavimai.

- (6) Be to, tokiems įrenginiams taikomos Direktyvoje 2008/98/EB nustatytos bendrosios apskaitos tvarkymo nuostatos.
- (7) Taip pat laikinam antžeminiam saugojimui pagal Reglamento (EB) Nr. 1102/2008 3 straipsnio 2 dalį taikomos 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos direktyvos 96/82/EB dėl didelių, su pavojingomis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės⁷ nuostatos.
- (8) Tačiau šios nuostatos nėra visiškai tinkamos metaliniam gyvsidabriui dėl specifinių jo savybių, todėl reikia nustatyti papildomus reikalavimus.
- (9) Nustatant papildomus reikalavimus turėtų būti atsižvelgiama į vykdomus mokslinius tyrimus ieškant saugaus šalinimo būdų, įskaitant metalinio gyvsidabrio kietinimą. Plėtojant nedaržius kietinimo būdus jau pasiekta tam tikros pažangos, tačiau dar per anksti spręsti apie šių būdų pritaikomumą plačiu mastu.
- (10) Siekiant nustatyti tinkamus ir žiniomis pagrįstus metalinio gyvsidabrio nuolatinio saugojimo reikalavimus reikia plačiau ištirti, kaip šią medžiagą veikia nuolatinis laikymas požeminėse saugyklose. Todėl šioje direktyvoje nustatyti reikalavimai turėtų būti taikomi tik laikinam saugojimui – jie laikomi tinkamais patikimai saugoti metalinį gyvsidabrį ne ilgiau kaip penkerius metus ir atitinka pažangiausias tokios trukmės saugojimo technologijas.
- (11) Todėl Direktyvą 1999/31/EB reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 1999/31/EB I, II ir III priedai iš dalies keičiami taip, kaip nurodyta šios direktyvos priede.

2 straipsnis

- 1. Valstybės narės ne vėliau kaip iki 2012 m. kovo 15 d. paskelbia galiojančiais įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
- 2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

⁷ OL L 10, 1997 I 14, p. 13.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja trečią dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta

Tarybos vardu
Pirmininkas

PRIEDAS

Direktyvos 1999/31/EB I, II ir III priedai iš dalies keičiami taip:

(1) I priedas papildomas šiuo skirsniu:

„8. Laikinas metalinio gyvsidabrio saugojimas

Metalinį gyvsidabrį laikinai saugant ilgiau nei vienerius metus taikomi šie reikalavimai:

- metalinis gyvsidabris saugomas atskirai nuo kitų atliekų;
- konteineriai laikomi saugomo gyvsidabrio kiekį atitinkančio tūrio, metaliniam gyvsidabriui nelaidžiuose surinkimo baseinuose su tinkama paviršiaus danga, užtikrinančia, kad baseine nebūtų įtrūkimų ir plyšių;
- saugojimo vietoje įrengiamos dirbtinės arba naudojamos natūralios užtvartos, kurios tinkamai apsaugotų aplinką nuo gyvsidabrio nuotėkio; saugojimo vietos dydis atitinka saugomo gyvsidabrio kiekį;
- saugojimo vietos grindys padengiamos gyvsidabriui nelaidžiais sandarikliais; jose padaromas nuolydis su surenkamuoju rezervuaru;
- saugojimo vietoje įrengiama priešgaisrinės apsaugos sistema;
- saugojimo vieta sutvarkoma taip, kad visus konteinerius būtų lengva išimti.“

(2) II priedas papildomas šiuo skirsniu:

„6. Specialūs metaliniam gyvsidabriui taikomi reikalavimai

Metalinį gyvsidabrį laikinai saugant ilgiau nei vienerius metus taikomi šie reikalavimai:

A. Gyvsidabrio sudėtis

Metalinis gyvsidabris turi atitikti šias specifikacijas:

- gyvsidabris sudaro daugiau nei 99,9 proc. svorio;
- nėra jokių priemaišų, galinčių ėsdinti anglinį arba nerūdijantį plieną (pvz., azoto rūgšties tirpalo ar chloridų tirpalų).

B. Laikymas

Konteineriai, naudojami metaliniam gyvsidabriui laikyti, turi būti atsparūs korozijai ir smūgiams. Todėl reikėtų vengti suvirinimo. Konteineriai visų pirma turi atitikti šias specifikacijas:

- konteinerio medžiaga: anglinis plienas (ne žemesnio nei ASTM A36 standarto) arba nerūdijantis plienas (AISI 304, 316L);
- konteineriai turi būti nepralaidūs dujoms ir skysčiui;

- išorinė konteinerio pusė turi būti atspari saugojimo vietos sąlygoms;
- konteineriai turi būti tokio tipo konstrukcijos, kad sėkmingai atlaikytų kritimo smūgio bandymą ir sandarumo bandymą, kaip nurodyta JT pavojingų krovinių vežimo rekomendacijų bandymų ir kriterijų vadovo 6.1.5.3 ir 6.1.5.4 skyriuose.

Didžiausia konteinerio užpildymo norma yra 80 proc. tūrio, kad liktų pakankamai tuščios erdmės ir dėl skysčio tūrio išsiplėtimo aukštoje temperatūroje nenukentėtų konteinerio sandarumas arba konteineris nebūtų negrįžtamai deformuotas.

C. *Priėmimo tvarka*

Priimami tik tie konteineriai, kuriems išduotas šiame skirsnyje nurodytus reikalavimus atitinkantis sertifikatas.

Priėmimo tvarka turi atitikti šiuos reikalavimus:

- priimamas tik pirmiau išdėstytus būtinuosius priėmimo reikalavimus atitinkantis metalinis gyvsidabris;
- konteineriai prieš saugojimą turi būti vizualiai patikrinami; apgadinti, nesandarūs ar korozijos paveikti konteineriai nepriimami;
- ant konteinerio turi būti ilgalaikis įspaudas (padarytas presu), kuriame nurodomas konteinerio atpažinties numeris, gamybos medžiaga, savasis svoris, gamintojo nuoroda ir pagaminimo data;
- ant konteinerio turi būti nenuimamai pritvirtinta plokštelė su sertifikato atpažinties numeriu.

D. *Sertifikatas*

C poskirsnys nurodytame sertifikate pateikiama ši informacija:

- atliekų pateikėjo pavadinimas ir adresas;
- už konteinerio pripildymą atsakingo asmens vardas, pavardė ir adresas;
- pripildymo vieta ir data;
- gyvsidabrio kiekis;
- gyvsidabrio grynumo laipsnis ir priemaišų, jei jų yra, apibūdinimas, įskaitant analizės ataskaitą;
- patvirtinimas, kad konteineriai naudoti tik gyvsidabriui vežti ir (arba) saugoti;
- konteinerių atpažinties numeriai;
- ypatingos pastabos.

Sertifikatą išduoda atliekų pateikėjas, o jei jo nėra – už atliekų tvarkymą atsakingas asmuo.“

(3) III priedas papildomas šiuo skirsniu:

„6. Specialūs metaliniam gyvsidabriui taikomi reikalavimai

Metalinį gyvsidabrį laikinai saugant ilgiau nei vienerius metus taikomi šie reikalavimai:

A. Stebėjimo, tikrinimo ir reagavimo į avarinę padėtį reikalavimai

Saugojimo vietoje turi būti įrengta nuolatinė gyvsidabrio garų nuotėkio sekimo sistema, reaguojanti į 0,02 mg gyvsidabrio vienam kubiniam metrui nuotėkį. Jutikliai įtaisomi palei grindis ir lubas. Sistema turi regimojo ir garsinio įspėjimo funkciją. Kasmet turi būti atliekama sistemos techninė priežiūra.

Saugojimo vietą ir kontenerius bent kartą per mėnesį turi vizualiai patikrinti įgaliotas asmuo. Jei aptinkamas nuotėkis, veiklos vykdytojas nedelsdamas imasi visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta gyvsidabrio nutekėjimo į aplinką ir atkurtos saugios gyvsidabrio saugojimo sąlygos. Bet koks nuotėkis laikomas turinčiu svarbų neigiamą poveikį aplinkai, kaip nurodyta 12 straipsnio b punkte.

Saugojimo vietoje turi būti avarijos likvidavimo priemonių planai ir tinkama apsauginė įranga metaliniam gyvsidabriui tvarkyti.

B. Duomenų saugojimas

Visi dokumentai, kuriuose pateikiama II priedo 6 skirsnyje ir šio skirsnio A dalyje nurodyta informacija, įskaitant kontenerio sertifikatą, taip pat įrašai apie metalinio gyvsidabrio pašalinimą, išvežimą, paskirties vietą ir numatytą tvarkymą pasibaigus laikinam jo saugojimui, saugojimo vietoje laikomi ne trumpiau kaip trejus metus.“